

A photograph of a group of hikers in a forest. In the foreground, a man with glasses and a grey t-shirt is looking down at his gear. Behind him, another hiker wearing a red cap with a white logo and a blue shirt is also looking down. They are all wearing backpacks. The background is a dense green forest.

Планинарско друштво
НАФТАШ

20 ГОДИНА

УЗ ДВАДЕСЕТОГОДИШЊИ ЈУБИЛЕЈ

Почетком 2000. године одлучили смо да покренемо издавање годишњег Билтена ПД "Нафташ" као прилога за Скупштину друштва. Припала ми је обавеза да уредим тај први број Билтена. Сада, четрнаест година касније, имам исту незахвалну дужност да заједно са Надеждом Рацков учиним то за овај свечарски број, поводом јубилеја двадесет година постојања нашег Друштва. Верујем да би то неко, сада активнији од мене у Друштву, урадио са више тачности и потпуније али шта је ту је, па се на самом почетку извињавам свима на могућим грешкама и недостатцима у тестовима и пре свега резимеу изнетог историјата.

Ту, у историјату, баш и лежи главна болька праћења рада друштва. Кад човек након много година хоће да напише нешто увиђа колико је поше кад на располагању нема одговарајућу документацију. Зато овом приликом апелујем на млађе да почев од ове године све важно за Друштво (записи са састанака средом - нарочито протекле акције са назнаком: маршута акције, висина успона и врха, пређени километри, име водича, број учесника; годишњи извештај) буде документовано и сачувано за "историју".

Друштво је основано, у првом реду, као организација радника Нафтне индустрије Србије (НИС). Временом се то променило, па тако данас мали проценат чланства чине радници или бивши радници НИС некада матичне фирме.

Наше Друштво спада у најмлађа планинска друштва Војводине и Србије. Упркос томе што је Друштво без сопственог планинског дома, као места окупљања па и прихода који би његово постојање чинио постојанијим, опстанак у непрекидном трајању од двадесет година је вредан резултат и потврда исправности његовог оснивања.

Упркос објективно тежим околностима, наше Друштво је показало своју виталност, јер су се постојању појављивали нови чланови, нови активни чланови, спремни да тешко бреме волонтерске активности преузму на себе и продуже век Друштва. Да то није фраза потврда су признања савеза и Војводине и Србије. Друштво и његови појединци у више наврата су освајали прва, друга или трећа места или похвале на годишњим ранг листама ПСС Војводине по својим активностима и достигнућима.

Овај јубилеј је и прилика да се спомену најактивнији чланови у протеклих двадесет година. У првом реду то заслужују водичи излета и похода: Душан Савановић, Лидија Бубњевић, Душанка Перишић, Драгољуб Гојков, Оливера Киш Чепеги, Мирко Жарковић, Роберт Хорват, Слободан Димић, Марко Ерић, Деса Ђедић, Милутин Илић, Јелица Банић, Андрија Митић - Митке, Бошко Зердо, Синиша Киршек, Милица Милаш, Бранислав Перишић, Милица Ђекић, Михајло Лончар, Славко Пећанац, Звонко Кочиш, Бошко Сурла, Зоран Марковић, Драган Швоња, Душан Томић, Јелена Ивков, Синиша Матејашев, Драган Томић, Славен Мановић, Иван Живановић, Милан Марковић, Милан Бунчић и други. Поред водича свијим активним радом Друштво су задужили и његови чланови: Илија Рамић, Радмила Бугарски, Ирина Вековић, Ема Мук, Љубица и Момир Миловановићи, брачни пар Џевц, Радованка Огњеновић, Никола Радосављев, Санја Штефан, Федор Попов, Синиша Петровић, Милица Ђалић, Борјанка Томић и други. Посебно треба истаћи да су једина два још увек активна члана од оснивања Друштва Милена Ненадовић и Драгољуб Гојков.

Велику захвалност Друштво дuguје новинарима који су пратили његов рад: Бошко Стajiћ, Ножица, и Марина. Својом пријатељском предусретљивошћу и несебичном помоћи Друштво су задужили планинари из "старијих" друштава, из нашег ближег и даљег окружења: Нада и Аца Дамњановић, Миливије Кишдобранички, Драган Ђирић и Ото Јан (сви из Железничара НС), Миливоје Настасић (Агроном), Жељко Фекете (Стражилово), Миливоје Ердељан (Занатлија), Бора Вељковић (Поштар НС), Миланка Арсић (Балкан, Бг), Борис Мићић (Победа, Бг), Драгиша Батоћанин - Гиле (Љуктен), Радојица Војводић (Романија), Венцеслав Крстев (Бугарска), породица Шибалић (план.дом Жабљак), Јостовић Миленко (план.дом Предов крст Тара), Аца Марковић (план.-турист. водич Ивањица) и Владимира Рацков (аутор првог сајта Друштва). Са посебним пијететом сећамо се Банета Илића из ПД "Поштар" Београд.

Наше Друштво је у току свог постојања остварили добру сарадњу са многим планинским друштвима, те овом приликом наводима имена неких од њих: Железничар, Медицинар, Поштар, Пензионер, ГСП и Занатлија из Новог Сада; Стражилово - Ср. Карловци, Вилине воде - Буковац, Змајевац - Врдник, из околине Новог Сада; Борковац - Рума; Вршачка кула и Железничар из Вршца; Зрењанин Жел. друштво - Зрењанин; Спартак - Суботица, Радивоје Симоновић - Сомбор, Равничар - Бачка Паланка, Железничар - Инђија; Јеленак и Еверест

из Панчево са подручја Војводине; Победа, Поштар, Железничар, Балкан, Златибор, Копаоник и Раднички из Београда; ФРА и Каблар из Чачка, Гучево - Лозница, Цер - Шабац, Маљен - Ваљево, Камена Гора - Пријепоље, Кукавица - Лесковац, Љуктен - Трстеник, Гвоздац и Гвоздац-јуниор из Краљева, Акер - Власеница, Железничар - Смедеревска Паланка, Шара - Призрен, Брђанка - Алексинац, Вукан - Пожаревац, Железничар - Ниш и Драган Радосављевић - Зајечар из уже Србије; Субра - Херцег Нови и Цамбас - Мојковац из Црне Горе; Клековача - Пријedor, Ениџијан и Маглић из Фоче и Романија - Пале из републике Српске; те такође и са друштвом Велес из Македоније и друштвима из Бугарске.

На крају шта рећи још уз овај јубилеј. Ми на прослави двадесет година постојања ПД "Нафташ" желимо да чланови који истрају и нови будући чланови прославе тридесет година постојања и успешног рада Друштва. Срећно!

Александар Илић

ИСТОРИЈАТ ДРУШТВА

Преглед активности и развоја
ПД "Нафташ" по годинама.

1994

Планинарско друштво "Нафташ" основано је 11. маја 1994. године као организација радника Нафтне индустрије Србије (НИС). Иницијатива је потекла од господина Чедомира Перишића, који, на жалост, касније није био активан у Друштву. Први председник Друштва је био Душан Савановић, председник Извршног одбора (ИО) Лидија Бубњевић, а чланови одбора Миливоје Војновић, Лепосава Мусулин (уједно и благајник), Милан Старчев, Душан Бугарски, Десанка Јандрић и Марко Ерић. У току 1994. одржана су четири састанка ИО, а договорено је да се састанци чланства одржавају према потреби.

Циљеви оснивања Друштва били су стварање пријатељства и дружење уз шетње по природи, чување, неговање и уређење шума, стаза, извора и других објеката, са посебним акцентом на ове активности на Фрушкој гори. Друштво је у првој години постојања имало шездесет (60) чланова и извело осам (8) излета, пет пешачења по Фрушкој гори и три ван ње, на Вршачким планинама, Церу и Палићком језеру. Решењем Министарства унутрашњих послова СУП Нови Сад број 212-82 од 19.10. 1994. Друштво је уписано у Регистар удружења грађана под редним бројем 169.

1995

Прва редовна скупштина одржана је 11. фебруара 1995. Број чланова се увећао на 296, а остварено је 12 од планираних 18 излета, који су објављени плакатирањем на огласним таблама делова предузећа. Поред пешачења по Фрушкој гори чланови друштва су били на Румији, Оријену,

Сипи, сипи за будуже водиче, Шар планина 1997.

Маљену, Риору, Равној гори, Сувобору, Рајцу, Авали, Космају, на Обедској бари и Царској бари.

Друштво се ангажовало на уређењу круглога предузећа РНС и НИС-Гас, те засађено и 400 садница тополе. Б. Гојков покреће и води, испоставиће се касније традиционални, Излет првих висибака. Две чланице Друштва су завршиле курс за Планинарског водича излета. Урађен је печат Друштва, штампани амблеми, налепнице и беџеви и отворен жиро рачун.

1996

16. марта одржана 2. редовна скупштина Друштва. Остварене су 32 акције, већином са импозантним бројем учесника. Зимовало се у Колашину, на Маљену и Дурмитору, а у току осталог дела године пешачило на Кукавици, Овчару и Каблару, Старој планини, Јабланику, Повлену, Рајцу, Орјену, Румији, Церу, Радан планини и Ђавољој вароши. Сплаварило се и реком Таром. Нису изостале ни војвођанске одреднице: Палић, Царска бара, Зобнатица и, наравно, више пута Фрушка гора.

Пред "Бабиним зубом", Стара планина 1998.

Кренуло се и ван земље у походе Рили и на румунске Карпате. Акције су пропраћене у листу радника Нафтагаса "Нафташ" и "Информатор" радника РНС. Уведена је практика израде печата за сваку значајнију акцију Друштва. Постављена је изложба планинарске фотографије у деловима НИС.

Делови НИС су помагали акције одобравајући коришћење својих возила за превоз учесника, а новчана помоћ је стизала од организација синдиката НИС. Послата се прва два члана Друштва на обуку из алпинизма.

1997

Година се завршила са 606 чланова Друштва и 42 акције, чиме је премашен план рада. 15. фебруара 1997. одржана 3. редовна изборна скупштина Друштва. Поново је за председника Друштва изабран Душан Савановић, а Извршни одбор (ИО) је у саставу Драгољуб Гојков председник, Лидија Бубњевић, Ирина Вековић, Фрања Цевц, Ема Мук, Милене Ненадовић и Мира Савановић чланови. Поред великог броја излета током целе године у Фрушку гору успешно су у зиму и пролеће остварене акције на Букуљу (и Опленац) (најмасовнија акција Друштава икада, са четири аутобуса и 187 учесника - иако је био снежни дан), Гучево, Јагодњу, Бесну кобилу, Чемерно, Бељаницу, Копаоник, Власинско језеро и Делиблатску пешчару и у Турску. Лето се наставило са походом на Маглић (Видовдански успон, 2388 м), Дурмитор (меморијал Д. Јауковића, 2523 м), Ртањ (урнак), Проклетије (табор) и Тару. У јесен се походио Олимп и Митикас (врх на 2917 м.н.в.) у Грчкој, Јастребац

(марш), Рудник (1. Трансверзала), Сува планина, Велики крш и Пелистер у Македонији.

На Шари је обучено шест младих чланова за Водиче излете и похода. Делегати Друштва су активно учествовали у раду ПССВ и ПССС и посећивали скупштине осталих друштава.

1998

У марта 1998. одржана је скупштина Друштва и за председника Друштва је поново изабран Душан Савановић, председник Извршног одбора је Александар Илић, а чланови ИО су Оливера Киш Чепеги, Љубица Миловановић, Живко Санадер, Наташа Бошкић, Мијрана Рађеновић и Милене Ненадовић. Благајник је Радмила Беба Бугарски а Комисију за маркетинг чине Драгољуб Гојков, Илија Рамић и Синиша Киршек.

У 1998. години су остварене акције на Рајац, Вршачки брег, Солунску главу у Македонији, Стару планину, Овчар-Каблар, Палићко језеро, Маглић-Перућац-Тјентиште, Рилу са врхом Мусала у Бугарској, Рила-Олимп-Атос, Лозничку трасверзалу, трасверзалу Овчар-Каблар и на Тару. Посебно важна акција Друштва је била тродневна акција Фрушкогорске трасверзале са преко двадесет учесника и комплетним останком и две ноћи на Фрушкој гори. Једна од значајнијих акција је била уређење манастирске баште при Беочинском манастиру.

Друштво је активним дежурством на КТ Осовоље и КТ Летенка учествовало у организацији Планинарског маратона на

Гаверла, врх Украјинских Карпата, 1998.

Фрушкој гори, послало делегата на Сопотницу на семинар о заштити природе, спровело радну акцију чишћења Осовља.

Руководиоци ПД "Нафташ"

Председници Друштва:

Душан Савановић (1994-1999)
Душанка Перишић (2000-2003)
Славко Пећанац (2004-2009)
Зоран Марковић (2010-)

Председници Извршног одбора Друштва:

Лидија Бубњевић (1994-1995)
Драгољуб Гојков (1996-1997)
Александар Илић (1998-2001)
Драгољуб Гојков (2002-2003)
Душанка Перишић (2004-2005)
Зоран Марковић (2006-2011)
Звонко Кочиш (2012-2013)

1999

Година је почела акцијом на Делиблатској пешчари, зимским успоном на Трем и походом на Кучајске планине - врело реке Грзе, наставило се традиционалним излетом Првих висибака на Фрушкој гори и зимским алпинистичким курсом на Дурмитору (завршен 27. марта, без сазнања о почетку бомбардовања).

11. фебруара на Оснивачкој скупштини формирана је подружница ПД "Нафташ" у Кикинди, под именом "Северни Банат". 27. фебруара одржана је пета (5) годишња Скупштина Друштва са рекордних деведесетдва (92) присутна члана Друштва.

За 26. март је организован поход на Гоч, али НАТО бомбардовање СРЈ и Новог Сада два дана раније га је онемогућило и пореметило је све планинарске активности Друштва у 1999. години. Но ако су стале планинарске нисустале пешачке активности. Поред редовних састанака средом на Тргу галерија, изведено је пешачење парковима Новог Сада. Подвиг је био и изведені Фрушкогорски маратон са једанаест (11) учесника, два из нашег Друштва: Савановић и Зердо. Друштво је обележило петогодишњицу успешног рада. По престаку бомбардовања изведен је успон на Маглић, Дурмитор, Рилу, посета рекама Тари и Дрини са камповањем на Зеленгори. Уређен је простор на Осовљу и стаза планинарске трасверзале, те је она са 32 тачке у дужини 160,1 km компле-

тирана са раније, у јесен 1998. године, похођеном западном страном.

У јесен и зиму су активности нарочито појачане са одласком на Козару, Цер и Тару - Предов крст. Подружница у Кикинди је такође учествовала у акцијама Друштва али и самостално организовала понод на Тару и Бељаницу. Друштво је обележило петогодишњицу успешног рада. Наша чланица Биљана Корхнер успела се на висину преко 5000 м.н.в. у акцији успона на Аконкагву.

Решењем Министарства за омладину и спорт Републике Србије број 660-3218/97 ПД "Нафташ" под бројем 6519 уписан је у Регистар спортских организација.

2000

Шеста редовна Скупштини одржана је 18. марта, са гостима из преко 20 друштава, изложбом фотографија и минерала и приказом слайдова. На скупштини је инвијан је Статут Друштва донет 26. новембра 1997, чиме је престао да важи оснивачки Статут усвојен 19. октобра 1994. године. Душанка Перишић изабрана је за новог Председника друштва и изабран је нови ИО са председником Александром Илићем.

На 15. састанку ИО 7. фебруара усвојен је нова Одлука о организовању и вођењу излета и похода, чиме је престала да важи Одлука од 24. фебруара 1999.

Акције у организацији Друштва су те године: Бјеласица, Јахорина, Беочин село - Бранковац - Црвени чот - Орловац - Осовље, Сува планина - Трем (23 учесника),

Ипак их је четворо, "спуст" са Трема 2000.

Излет првих висибака (27 планинара и 45 ученика основне школе), Вршац - кула, Парагово - ман. Грgeteg - Стажилово,

Дурмитор (спавање у вучијо јами), Македонија (пролећни маратон, три дана 100 км), Стара планина, Трешњица, Царска бара, Оријен-Субра, Сплаварење Лимом (30 учесника), трновачко језеро - Маглић (16 учесника), Рила седам дана: Марица - Мусала - дом Заврачица - извор Марице - Боровец - 7 језера преко Ловне, Копаоник, Гоч, Копаоник и Стара планина (30 учесника).

Учешће на акцијама других друштава: Табор на Турмитору, Тара - катуни испод Зборишта, Змајевац, Велики Остреш, Гоч, Јастробац, Дани нарциса у Краљеву, Шара-Стогово-Бистра (Македонија), Локвице - Ботовот кук, Слет планинара Железничара, Дели Јован регбичка акција, Стол код Бора - Златска пећина - Борско језеро - ман. Вратна код Неготина, Словачка, успон на Кораб (2764 м.н.в.) и Занатлијска трасферзала (50 год постојања друштва). Богдан Бобић испењао је највиши врх Јужне Америке - Аконкагву.

Чланови Друштва су уредили парк манастира Беочин. Организовали смо чишћење круга у околини пословних зграда предузећа "Нафтагас" на Фрушкој Гори, што нам је касније донело значајно спонзорство матичног предузећа. Друштво је издало први број Билтена ПД "Нафташ".

2001

Седма (7) Скупштина Друштва је одржана 31. марта. Уз Скупштину организована је изложба планинске фотографије у холу Пословног центра НИС. Скупштина је имала деветнаест (19) гостију из четрнаест (14) друштава.

Пећински људи, Букуља 2001.

У текућој години Друштво је имало 300 редовних чланова са плаћеном чланарином и

Душанка Перишић, председник Друштва у периоду 2000-03. и Председник ИО 2004-05.

извршило око четрдесет (40) успешних акција на Фрушкој гори, планинама Србије и ван земље. Друштво је из својих извора финансирало тј. партцијализирало у само једној акцији (Хомоље), а све остale акције су финансирали у потпуности чланови друштва. То је последица малих добијених средстава од донатора.

Година је почела са шест (6) излете на Фрушку гору, настављена излетом на Палић, походом на Сопотницу (67 учесника), Тару, Комове, Хомољске планине, са три сплаварења Таром и Дрином, боравком на Трновачком језеру са успоном на Маглић и околне планине. Посећен је слет планинара Србије на Торничкој Бобији и школа за водиче излете и похода.

Изведене су акције на Тару - Митровац (54 учесника), Зеленгора - Маглић - Херцег Нови - Дурмитор, Букуља, Мироч, два пута Рајац, Стол код Бора и Оријен. Те године смо летовали у грчкој (44 учесника) са покушајем успона на врх Олимпа, али и успешним одустајањем под самим врхом због невремена.

2002

Осма (8) по реду годишња Скупштина Друштва одржана је 9. фебруара и изабрани нови чланови Извршног одбора Звонко Кошић и Бранислав Перишић. Скупштина је имала тридесет (30) гостију, представника двадесетдва (22) планинска друштава, што сведочи о афирмацији нашег друштва у Планинарском савезу Србије и суседним државама.

Поред традиционалних излете после Скупштине извршени су зимски успон на

Трем и излет на Делиблатску пешчару. Обављена је радна акција уређења нафтагасовог објекта на Осовљу и редовно годишње чишћење и маркирање маратонске стазе, те нове стазе Западног маратона за приправнике од 19 километара. Чланови друштва су походили Сопотницу, Љубишњу, сплаварили Лимом, Таром и Дрином, и Ибром, боравили на Копаонику и Ртњу, те седам дана на Трновачком језеру са успонима на околне планине и језера Зеленгоре. У јесен и зиму обављени су походи на Комове и Бјеласицу, Тару, Румију, Овчар - Каблар, и пред крај године учстало на Фрушку гору.

Друштво је добило на коришћење просторију у улици Максима Горког 22-24 у којој се одржавају састанци ИО и чува документација. Купљена је опрема за потребе Друштва: шатор и врећа, те је донет Правилник о коришћењу средстава у власништву Друштва.

2003

Година је почела са традиционалним осмим (8) по реду излетом Првих љубичица. 22. марта одржана је годишња скупштина Друштва, након које је закупљеним аутобусом почeo обиласак мање посећених делова Фрушке горе, те на њој настављене активности Ултра фреш, Осмомартовки сусрети, Занатлијски планинарски пут, Ноћни марш и др. Изложбу фотографија својих чланова Друштво је поставило у холу Пословног центра НИС у периоду 17-28. марта.

Друштво је покренуло акције спасавања Фрушке горе од катастрофалног уништавања прекомерном сечом шуме, експлоатацијом минералних сировина и нелегалном градњом стамбених и инфраструктурних објеката. Уз помоћ ПССС организоване су трибине, конференције за штампу, поднети захтеви, молбе, тужбе, и петиција са преко 20.000 потписа за спас наше планине. Акција је имала одјека у јавности што је довело до веће бриге надлежних организација за пошумљавање голети.

У организацији Друштва обављени су излети на Ртањ, Љубишњу, Олимп, Рију, Маглић са сплаварењем Таром, Голију и Тару. Са другим друштвима наши чланови су обилазили Суву планину, Цер, Копаоник, Стару планину, Јастребац, Рајац, Овчар и Каблар, Мироч, Проклетије, Дурмитор, Солунску главу (Македонија), Стару

планину (Бугарска), Триглав (Словенија), Аконкагва и Монт Блан (Француска).

2004

На дестој (10) скупштини 18. фебруара за председника Друштва са четврогодишњим мандатом изабран је Славко Пећанац, а за председника Извршног одбора Душанка Перешић. Чланови ИО су: Зоран Марковић, Десанка Ђедић, Душан Томић и Јелена Ивков.

Признања ПСС Војводине

Признање за најактивније друштво у Војводини добијена су за треће место (2005. и 2011.), друго место (1197. и 2006) и прво место (2008, 2009. и 2010).

Признања за друштво са најбољом организацијом добијена су за треће место (2011.), друго место (2006. и 2007) и прво место (2008, 2009. и 2010).

Признање за најбољи друштвени рад у свом друштву освојио је Зоран Марковић 2008.

Признања за најактивније планинаре из ПД "Нафташ" освојили су:

Федор Попов - прво место 2003, 2004. и 2011, друго место 2002. а 2006. треће место у категорији јуниора.

Милица Ђалић - прво место 2006, 2009. и 2010. године, а 2008. године треће место у категорији сениорки.

Катарина Николић - друго место 2007. године у категорији сениорки.

Богдан Бобић - друго место 2001.

Роберт Хорват - прво место 2002.

Душан Томић - прво место 2006, 2007. и 2008. години, друго место 2005, 2009. и 2010. године у категорији сениора. Прво место 2012. а треће место 2011. године у категорији ветерана.

Чланови Друштва су узели учешће у акцијама: зимски успон на Трем, сусрет планинара поводом 8. марта у Врднику, Фрушка гора (Нештин - ман. Дивша - ман. Кувеждин), Гелдићке планине, Шид - Сотско језеро, Миџор, Проклетије, Мачков камен - Соко град, Орјен - Субра, Бјеласица (отварање новог дома), Македонија - Солунска глава, Медведник, Бугарска: Мусала - Маљевица, Македонија - Кораб, Буковачки маратон, Македонија - Пелистер, ноћни марш (17 km) са Поповиће и 29. децембра акција Авала из четири правца.

Друштво је организовало акције: на Сопотницу, Излет првих висибака, неколико пута Приправнички маратон, Бељаница, Тара -

Предов крст, Царска бара, Словачка - Високе Татре, упознавање лагуна Петроварадинске тврђаве, Звоначка бања и десетак пешачења Фрушком гором. Мирко Јарковић је успешно остварио успон на Западни Елбрус (5642 м.н.в.) на Кавказу. Робрет Хорват је испењао Монт Блан и Елбрус.

"Погодите назив нашег друштва", Каблар 2005.

Одржана је 29. октобра прослава поводом 10 година постојања ПД "Нафташ" на Осовљу са 86 присутих међу којима гости и из Македоније.

2005

Годишња скупштина Друштва одржана је 25. маја.

Учешће у излетима организованим од других друштава: "Три Буковачка извора", Божићни успон на Ртањ, Светосавски излет на Фрушкој гори, водопад код Шакотинаца, успон на Трем, Овчар - Каблар, Македонски маратон, Рила - Маљевица, Видовдански успон на Маглић, језеро Мутаљ - Црни водопад, Романија - Јахорина и Цер.

Акције у организацији Друштва: Излет првих љубичица, Делиблатска пешчара, Дурмитор, Гоч и Жељин, Тара, Сопотница, Копаоник и Повлен.

Друштво је 16. децембра установило акцију "Стаза за душу и тело" од зграде НИС до Фабрике воде Јазак пешачењем од 27 km. Посебно успешно Друштво је обавило своје дежурство на КТ Летенка и КТ Осовље. Преко својих спонзора Друштво је обезбедило за учеснике 1500 литара мин. воде и чајеве, те 450 литара горива са седам возила за све контролне тачке.

Посебно се преданим радом истакла кухиња на челу са Радом Огњеновићем.

2006

Годишња скупштина Друштва одржана је 22. децембра на Осовљу.

Учешће у излетима организованим од других друштава: Новогодишњи маратон (Черевић - Тестера - Странптица), Ртањ (Зајечар - музеј, Гамзиград) два пута, Шар планина - Струга, Албанија - Македонија, Проклетије, Дурмитор (успон на 17 врхова), Буковачки маратор, Романија - Ђелашница и Витоша (Црни врх).

Акције у организацији Друштва: Излет првих љубичица, Два водопада (Фрушка гора), Звоначка бања, Сува планина (Трем), Копаоник, по Рађевини (Гучево, Тршић), Думбовачки водопад, Стаза за душу и тело и други походи по Фрушкој гори.

Три наше чланице похађале су планинарску школу у организацији ПСД "Железничар" Нови Сад. Планинарски савез Војводине прогласио је најактивнија друштва и појединце у 2006 години. ПД "Нафташ" је на другом месту, иза првопласираног "Поштара". Међу јуниорима наш члан Федор Попов је први, а међу сениорима први је наш члан Душан Томић.

2007

Годишња скупштина Друштва одржана је 21. децембра на Осовљу.

ПД "Нафташ" има своје традиционалне акције

Излет првих љубичица на Фрушкој гори, крајем фебруара. До сада 19 година, водич је Драгољуб Гојков.

Стаза за душу и тело која води од зграде НИС у Новом Саду до Фабрике воде Јазак. До сада је 9 година у току, организује се средином децембра, а водич је по избору. Потоци и водопади Фрушке горе, крајем априла, поводом 22. априла, Светског дана вода. Водич је Синиша Матејашев.

Редовно, једном или два пута месечно, Михајло Лончар води своју акцију "Немаркираним стазама Фрушке горе".

Организована је једанаеста (11) по реду изложба планинарске фотографије.

Изложба је оцењена као трећа по рангу, а за колекције фотографија Звонко Кочиш је добио другу а Зоран Марковић трећу награду.

Учешће у излетима организованим од других друштава: Божићни успон на Ртањ, Светосавски успон на Гудурички врх, Зимски успон на Трем, Осомартовска шетња, Пелистер - Галичица (Македонија), Сопотница, Стопама Светог Саве - Света гора (Грчка), Комови, Алпи - Доломити, Араат, Буковачки маратон, 33. Палићки сусрети и Матра (Мађарска).

Акције у организацији Друштва: Кружна тура око Чота, Излет првих љубичица, Гоч (Столови, Љуктен), Ђавоља варош - Пролом бања, Царска бара, Перућица - река Тара (сплаварење), Пирин (врхови преко 2500 м.н.в.), ноћни успон на Ртањ, Дурмитор, кањонима Таре (Брусланица и Долови), Гоч, Голија, Копаоник и Стаза за душу и тело.

Планинарски савез Војводине прогласио је најактивнија друштва и појединце у 2007.

години па је тако Душан Томић је првопласирани сениор а Каталина Николић је другопласирана сениорка. Славко Пећанац је добио признање за успон на Арапат.

2008

Годишња изборна скупштина Друштва одржана је 21. новембра на Осовљу. Чланови ИО су Душан Томић, Надежда Рацков, Јелена Ивков, Драгица Самарџић и Деса Ђејдит.

Учешће у излетима организованим од других друштава: зимски успон на Трем, Солунска глава, Вратне - Текије, Рудник, Голија, Маглић - Јентиште, 17. међународни успон на Кораб (2754 м.н.в.), Буковачки маратон, 34. Палићки сусрети и Делиблатска пешчара.

Акције у организацији Друштва: Овчар - Каблар, Думбовачки водопад, 13. акција

Федор Феђа Попов: Најмлађи освајач значке Фрушкагорске трансферзале

Имао је две и по године кад је мама почела да га води на Фрушку гору. Аутобусом би дошли до Јеришког венца, а одатле до ТВ торња пешице. Полако, па кад стигну. Успут би брао цвеће, играо се, код одмаралишта Електровојводине се љуљао и клацкао, одспавао, па истим путем препешашио до раскрснице на Венцу, на путу ка кући. Први излет на који је кренуо ван Фрушке горе био је у организацији ПД "Нафташ", излет на Букуљу, код Аранђеловца, марта 1997. По снегу, са три и по године, попео се на врх. Од онда га љубав према планинама не напушта.

Исте, 1997. године био је први пут на Фрушкогорском маратону. План је био да са децом пређе стазу беби маратона. Али, кад је стигао на циљ и појео торту, пожелео је још, па је истог дана препешашио и приправнички маратон од 17 километара.

Само што је напунио четири године, почeo је редовно да одлази на недељна пешачења с планинарима. Добио је Дневник Фрушкогорске трансверзале и попуњавао га. Имао је само седам година када му је уручена спомен-значка.

Низале су се планине којима је ходао: Копаоник, Дивчибаре, Овчар, Каблар, Тара, Рајац, Бељаница, Хомољске планине... Са четири и по године стајао је на Миџору - први његов врх виши од 2000 метара - и био јако срећан.

Као петогодишњак први пут је сплаварио Таром и шетао Зеленгором. Имао је десет година кад се попео на Мусалу (2925 м) на

Шкрлатица - Јулијске Алпе, 2012.

Рили, Скалу (2866 м) и Скоплио (2911 м) на Олимпу, Ботев (2376 м), Купену (2169 м) и Амварицу (2166 м) на Балкану у Бугарској. Висине су га вукле. У то доба шетао је и Дурмитором, Бјеласицом, Љубишињом. Тринаести рођендан је дочекао на врху Караванфиле Љуљашевића на Проклетијама, уз торту са свећицама и рођенданску песму. Уследила су и планинарења по Високим и Ниским Татрама, Јулијским Алпима... Омиљена планина му је Зеленгора са својим језерима, а врх Триглав.

Феђа има 20 година. Члан је Планинарског друштва "Нафташ" од 4.11.1998. За досадашња постигнућа награђиван је од Планинарског савеза Војводине: три пута је био првопласирани планинар јуниор у Војводини (2003, 2004. и 2011), једанпут другопласирани (2002) и једном трећепласирани (2007).

Излет (трагом) првих љубичица (са рекордних 138 учесника), Дурмитор, Острог - Оријен - Субра - Ловћен, Тара - Велики

Бјеласица 2005.

Столац - Кањон Брунница, Пирин, Трновачко језеро (успон на Маглић), Сопотница, Тара - Велики крај, Копаоник - Кукавица - Козје стене - Небеска столица - водопад Јеловарник, Златар - ман. Милешева - Златибор - с. Злакусе, Витоша - Црни врх, Стаза за душу и тело (Н. Сад - НИС - Јазак, 27 km) и неколико акција у Фрушкој гори. У априлу Славко Пећанац учествовао на освајању три (3) врха изнад 5000 м.н.в. на Хималајима. У току 25 дана учесници су прешли 250 km. Душка Банић се испела на Монт Блан. Звонко Кочиш завршио алпинистички курс. ПСВ доделио Друштву три колективне награде и пет награда за појединце.

2009

Изборна годишња скупштина Друштва одржана је 4. децембра у "Старим крововима", 102 учесника и госта. За новог председника Друштва изабран је Зоран Марковић. Извршни одбор чине: Јелена Ивков, Душан Томић, Звонко Кочиш, Нада Рацков и Милан Марковић. Учешће у излетима организованим од других друштава: Врдник - Осмомартовски излет, Приклетије - Језерски врх, Доситејеви дани, Рајац - Дивчибаре, Мироч, Македонски планинарски маратон, Власинско језеро, Рајац, успон на Титов врх, Вратна, Златар, Високе Татре (Словачка), Олимп - врх Митикас, Виторог - Балчана - Јајце (БиХ), Буковачки маратон, 35-ти Палићки сусрети, Цер и Авала из четири правца.

Акције у организацији Друштва: Парагово - Поповица, Парагово - Стражилово - Буковац, Ст. Лединци - Парагово, Ст. Лединци - Венац - Беочин село, Лединци - Парагово, Излет првих љубичица (86 учесника), први пут организована акција Потоци и водопади Фрушке горе, Осовље - Чот - Летенка, Охрид - Галичица, Дивчибаре - Прањани, Фрушка гора - Словаци у посети, Пирин, Камена гора - Злакусе, Мусала - Маљевица - Витоша (Бугарска), Романија - Трескавица, Копаоник - Жељин, Стаза за душу и тело, Беочин - Осовље - Баноштор - Бегеч, Голија - језеро Округлица - Злакуса, и Буковац - Стражилово - В. Ремета - ман. Грgeteg - Буковац.

2010

Редовна годишња скупштина Друштва одржана 8. децембра.

Учешће у излетима организованим од других друштава: Божићни успон на Ртањ (17 нафташа), зимски успон на Трем, Проклетије, Хомоље, Гледићке планине, Македонски маратон, Повлен, Титов врх, Велики Виторог, Зеленгора-републичка акција, Високе Татре, Големи Кораб (Македонија), укупно 2400 учесника, 6 нафташа), Триглав (Словенија), Проклетије, Врањски маратон, Буковачки маратон, Авала - Бели двор, Соколске планине, Папук, Лесковик - Соко бања републичка акција, Делиблатска пешчара, Ноћни марш на Фрушкој гори, Дивчибаре и Авала из четири правца.

Акције у организацији Друштва: Беочин ман. - Думбовачку водопад - Змајевац -

Славко Пећанац, пред. Друштва 2004-2009.

Поповица, Игриште (Власеница), Излет првих љубичица, Потоци и водопади Фрушке горе, Овчар - Каблар, Бељаница

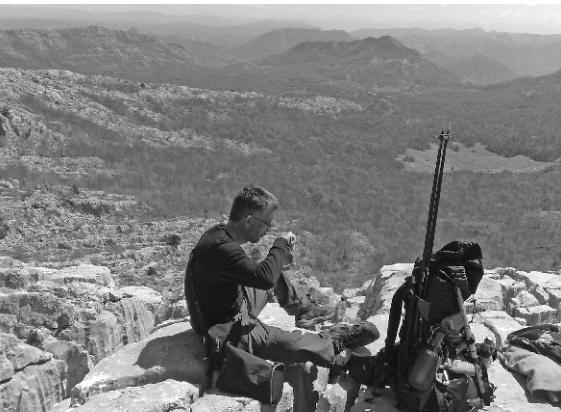
(50 учесника), Прањани, Пирин (успон на 21 врх), Дурмитор, Беочин - Осовље - Баноштор - Бегеч, тура Грожђенбал (Ср. Карловци), Беочин село - Бранковац - Змајевац - Поповица и Стаза за душу и тело (Нови Сад - НИС - Јазак), те још неколико акција на Фрушкој гори.

2011

Редовна годишња скупштина Друштва одржана 2. априла.

Учешће у излетима организованим од других друштава: зимски успон на Ртањ, меморијал Павласов Чот, Светосавски излет, Трем - Сврљишке планине, Доситејевим стазама, Велебит - врх Громовача, Шар планина, Кораб, Тара, Акција изненађења: Кулпин - Сомбор, Копаоник - Лесковик, Шаторице, Бјеласица и Авала из четири правца.

Акције у организацији Друштва: Парагово - Стражилово - Ср. Каменица, Парагово - Главица - Стражилово, Думбовачки водопад, Ст. Лединци - Змајевац - Раковац, Излет првих љубичица, Сопотница (20 учесника, 60 км, успон укупно 2300 m), Потоци и водопади Фрушке горе, Дани јорговане на Тупижници - републичка акција, Дурмитор (девет дана), Игриште, организовано упознавања планинара Умага са Фрушком гором, Јахорина - Требевић - Трескавица - Романија (25 учесника), Овчар - Каблар - Јелица и Стаза за душу и тело. ПС Водовине прогласио је најактивније чланове за 2011 годину: ПД "Нафташ" је

Време је за доручак, Субра 2008.

добио два трећа места, за организацију и активности, Феђа Попов је први међу јуниорима, Драгица Раковић друга сениорка, а Душан Томић трећи међу сениорима.

2012

Учешће у излетима организованим од других друштава: зимски успон на Ртањ, Павласов меморијал, Рајац, зимски успон на Трем, Повлен, Јегричка, Озренски

Зоран Марковић, председник Друштва од 2010.

маратон, Мусала - Рила, Зеленгора, Врањски маратон, Шар Планина (Косово), Титов Врх и Љуботен (Македонија), Отварање Власинске трасверзале и Шаторице.

Акције у организацији Друштва: Парагово - Главица - ТБ торањ - Ст. Хопово - Венац - Парагово, Игриште, Поповица - Вага - Змајевац - Врдник, Излет првих љубичица (120 учесника), Потоци и водопади фрушке горе (128 планинара из 12 друштава и 130 ученика и професора београдских гимназија), Оријен - Леотар - Велика и Мала Јастербица (Требиње), Дани јорговане на Тупижници - републичка акција и успон на Ртањ, Пирин (15 учесника), Алпи словеначки (осам дана), Дурмитор (10 дана), Снег у августу (Петроварадин - Везирац - Ср. Карловци), тура Грожђенбал (Ср. Карловци), Цер (25 учесника, 21 km), Ваљевске планине (Јабланик, Медведник), Стаза за душу и тело и још неколико акција у Фрушкој гори.

Поред редовног дежурства на две контролне тачке логистика Друштва на челу са Радом Огњеновић обезбедила је учесницима фрушкогорског маратона: 1650 крофни, 150 литара гулаша и 180 литара супе. Укупан број учесника маратона је 14.007. Чланови Друштва помагали су и на Буковачком маратону. У акцији-трици преживљавања алпиниста екипа у којој је био Звонко Кошић, а на челу Перо Панић, освојила је треће место.

2013

Редовна годишња скупштина Друштва одржана 9. октобра.

Учешће у излетима организованим од других друштава: Павласов меморијал, Светосавски излет, Трем, Сусрети планинара у Врднику, Македонија, Озренски маратон, табор планинара на Грађи, Зеленгора, Триглав (Словенија), Галичица - Црни камен / Јабланица (Македонија), 39. Палићки сусрети, Проклетије, Шаторице и Авала. Акције у организацији Друштва: Бојчинска шума, Немаркираним стазама Фрушка горе (фебруар 2 пута, март 2 пута, април 2 пута, мај 2 пута, јуни 2 пута, јули 2 пута, август 1 пут, новембар 2 пута), 18. Излет првих

љубичица, 5. Потоци и водопади фрушке горе, Сртешенски поход на Љиг, Авалске чесме, Пролеће на Церу (20 учесника), Рудник и Островица (19 учесника), Првомајски уранак на Тари, Гучево и Борања (40 км, 1800 м успона), кањон реке Градац (20 учесника), Копаоник - Брзеће (9 учесника), Торничка бобија (20 учесника) и Стаза за душу и тело.

На до тада најмасовнијем (18.727 учесника) Фрушкогорској маратону, на КТ Летенка и КТ Осовље, волонтирало је 25 чланова Друштва.

*Из документације Друштва уредио:
А. Илић*

КАО БАНЕ

Октобар 1997. Киша је подала све време нашег пута према Руднику у походу на прву "Рудничку трансверзалу". Према договору учесници су требали да се нађу на Ибарској магистрали. Киша је омела план па смо следили наредбу да наставимо до центра места Рудник. Ту се наш комби паркирао уз већ пристигле али и покисле планинаре из целе Србије.

Некако ћутке кренула је дугачка колона предвођена домаћинима, лјудима ПСД "Поштар" из Београда. Разлога за журбу није било па су и они који пословично јуре на чело колоне ускоро ухватили темпо групе. Клизав терен и велики број учесника који су закрчили простор за обилазак усвоили су да се и најне斯特рпљивији примире. Тако смо ногу пред ногу пешачили пуних осам сати по досадној киши. Нешто због воде од кише а нешто због зноја испод кабаница били смо мокри што се каже до голе коже. Пред Домом на Руднику грануло је сунце, "огрејало" нас, како то само уме после кише. Спуштали смо се падином до Дома, омање куће сеоске архитектуре из које је допирао жамор, а испред које је већ чекала спремна екипа домаћина под командом Банета Илића и његове супруге. Неки су држали таџне са чашицама ракије, а други таџне препуне, ускоро смо се уверили, лепих свежих сендвича.

Завирнули смо у Дом, али није вредело улазити. Његов капацитет свакако није одговарао броју од преко 180 учесника. Тако смо се пред Домом одмах ухватили понуда. Машили смо се за садржаје таџни неколико пута, па тек тако окрепљени установили да нас наш комби чека стоти-

НЕМАРКИРАНИМ СТАЗАМА

Чика Миша Лончар, дугогодишњи планинар ветеран, поставил је стандард у вођењу акција по немаркираним стазама. Средом и суботом, или недељом, његова група од бар 5-6 а понекад и двадесетак учесника прођија се кроз жбуње, трње, стрмине и потоце до чистина на Фрушкој гори. Ту се уступт нађе сремуш или какво друго корисно биље, већ према сезони. Запева се и покоја, као она наша - прва или друга, односно Мишина и Ралета Вујошевића: "Ко ће коју? Ја ћу моју Боју". Завршетак акције, ако икако може, буде у неком планинском дому уз сардину и црвени лук из ранца и чај из кухиње дома.

Чика Миша је традицију немаркираних похода успоставио и на Дурмитору. Домаћини га чекају тамо по правилу сваке године крајем лета. За трошак смештаја и хране никад не успева да се договори унапред. Зато по традицији Миша новац оставља под стољњак, у износу који сам мора да процени тако да не увреди домаћине а и не доспе у дебљи минус у свом пензионерском буџету.

нак метара ниже. Ваља се пресврћи у суво. Учинили смо тако и вратили се до Дома, а тамо као да се предходно већ нисмо добрано погостили: свега у изобиљу а ми гладни као и први пут.

Кад је установио да се пиће и храна више не троши Бане Илић је надахнуто издао наређење: сви правац Дом културе у селу. Ми из Нафташа се нисмо двоумили да послушамо домаћина. Ускоро смо попунили првих неколико редова велике сале. Бане Илић нас је званично поздравио и

најавио хроничара локалног рудника. Одслушали смо његов надахнут експозе о историјату рудника и самог места и поздравили хармоникаша који се у међувремену попео на бину. Након инструментала на бину се попео и певач. Жамор је потрајао само док се на бину није попела и Драга, чаробна певачица. На позив да се тројки придруже и гости одаввали су се двојица, Бане Гојков и Аца Илић. Терцирали су како су знали и умели у датим приликама, након обилног јела и пића.

Када се у сали појавио и други хармоникаш родила се боља идеја: идемо у предсалу да оплетемо коло виловито. На ноге лагане па трка ко ће уз кога. Ко је био велике среће доспео је покадкад уз прелепу Драгу, па су га олакшали ноге боље слушале. А до ње доспети није било ни мало лако, јер је рефлексантата било и превише.

Некако смо се већ у поодмакло доба ми Нафташи, не памтим у ком покушају, ипак скучили и укрцали у комби, па правац Нови Сад. Нема лепшег јела (па и пића) а поготову весеља него после напорног пешачења

закључили смо једногласно. Зато уз најлепше успомене и вечно сећање хвала невиђеном ентузијasti Банету Илићу. Он је многима био на ползу и пријатељство, а својим огромним трудом и упорношћу да се нови Дом изгради у своме друштву оставио неизбрисиви траг. Опхрван опаком болешћу ваљда је себе и одржавао у животу да дочека остварење свог великог подухвата.

А. Илић

"Акција на боровнице", Камена гора 2008.

ЈАДИ ПО ЈАДОВНИКУ

У она не-капиталистичка времена два празника, 1. мај и 29. новембар, славила су се по два дана. Наша СФРЈ/СРЈ инвентивност је два дана претварала бар у четири, па је ПД "Нафташ" за такве термине планирао своје ударне акције. Тог 29. одредиште је било место Сопотница, крај Пријепоља, а на планини Јадовник. Речица која се у слаповима спушта низ обронке планине, шумарци и ливаде саме планине, гостољубиви домаћини, шта смо више од тога могли да очекујемо. Ипак ко је био мање занесен амбијентом определио се за смештај у кући код неког од сељана, па је избегао "дебелу хладовину" Дома пријепољског ПСД "Камена гора" у изградњи.

У плану акције је била захтевна тура пешачења планином до манастира Милешава и повратак неким од јавних превоза до Дома на Јадовнику. Водич је требао да буде локални учитељ, мештанин који се добро сналази у зимским условима планине. Како то обично у невреме бива све се десило супротно. Нема уче, а наш водич није у форми. Тако се осамнаест

ЈЕДНА ПЕЋИНА СТРОГА

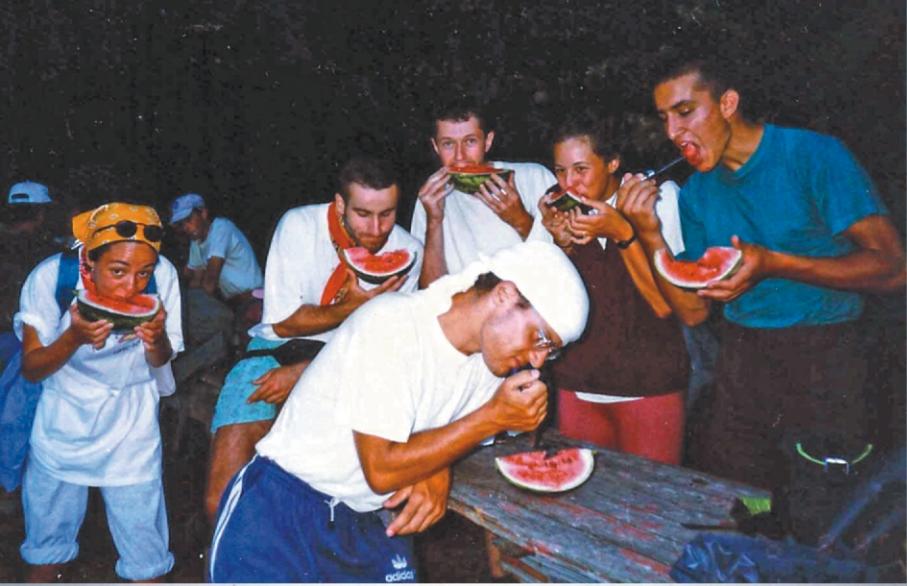
Април 1998. Нафташи иду на Дивчибаре. Али, прво у Ваљево и до Петничке пећине, из које извире Бања.

Прошавши кроз мали улаз, затекосмо се у пећини 10 метара високој и 13 широкој. Но, то је само предворје њено. Клизавим ступеницама пењемо се до горњег улаза. Пространа галерија са два вигледа (отвора). Прича се да је захваљујући једном од њих пећина и откријена, јер је неком сељаку нестао во, а нашли су га - у пећини. Пропао је кроз виглед.

Силазимо ка језеру. Клизаво тло и мрак. Држимо се за стене. Језеро у глувој тишини. И ајдаја у њему. Када се напије воде, ниво језера опадне, каже народ. А научници: на овом крашком терену, од Ваљева до Дивчибара, кад киша пада и 10 km даље од Петничке пећине, подигне ниво језера у њој. Пећински украси. Изрезбари камен. Кап воде на врху сталактита који се формира милионима година. Чудо природе. И моћ воде, тихе, неме, бар овде.

Камене ступенице воде ка другој галерији. Одаје следе једна другу. Тунелом се стиже до оближњег села. Из мрака величанствен поглед на центар пећине, обасјан светлошћу из вигледа.

Сања Штефан

Време је за одмор, Трем 2004.

људи, нешто мање од половине учесника акције, упућује без мапе и компаса, поуздајући се у половину старог планинарског гесла "(карту читај, алд) сељака питај" око 9 сати на далеки пут. Сечемо ливаде и пробијамо се кроз шикаре према интуицији и следећи првац за који знамо да води до манастира. Наилазимо на засек, прелазимо поток у коме уз смех двојице зрењанинаца "купају" ногавице панталона. Објашњење за смех открива полуправна флаша ракије коју један сакрива. Пленим јер потока има још добро много. Улазимо у место Хисарџик. Мештани су вични разоноди са веле-грађанима. Терају шегу са нама упућујући нас погрешним правцем тако да у месту "шетамо" више од сат времена. Ту Зоран Крстић на лукавство успева да се додвори једном мештанину те најзад узимамо добар правац и напуштамо место. У сумрак смо најзад још једном прешли Милешевку и ушли у манастир. Било је 16 сати кад смо ушли у цркву. Остали смо у њеној припрати како нам је монах наредио. Ту смо одслушали придику о погубном утицају побачаја, а кад је придика кренула из почетка почели смо онако промрзли да се мешкољимо. Разлог за понављање смо пронашли у новопридошлој групи која је тихо ушла и стала иза нас. Најзад је светло у наосу, који је до тада био и мрклом мраку, укључено и пред нама се указала величанствена фреска Белог Анђела. Уживали смо у призору. Мене је пренула замисао која ми је спасоносно пала на ум. Питам ко је вођа пута новопридошле групе, да ли можемо са њима до Пријепоља? Водич ме упућује на возача с којим се брзо договарам да нас уз правичу награду одбаци до Аутобуске у Пријепољу. Нажалост нема аутобуса. Молим да зову

Железничку и питају шта је са возом за Бар. Барац на срећу, као и увек, касни. Хватамо четири таксија и стижемо на време. Силазимо на трећој станици. Пењемо се уз планину по месечини, расути, упркос мом настојању да се група одржи. Стижемо у Дом пред поноћ. Има и суза и грдњи. Подгревани пасуль лепо мирише и укусан је, ко још има снаге да га куша уверава се у то. То је било тада, 1998. године. Много касније, у лето 2012, кренули смо из добро опремљеног Дома (горе описан још у изградњи) и прешли смо ову трасу, заобивши место Хисарџик, за мање од четири сата. Водич бр. 1 нам је био сателитски ГПС, уз асистенцију земаљског Синише. Занимљиво је поредити ова два боравка у Сопотници, похода до манастира и искуство са њих.

A. Илић

И НАД ЗВОНКОМ ИМА ЗВОНКО

Сви се у Друштву дивимо смелости и издржљивости нашег Звонка Кошиша. Али како то обично бива и Звонко има свог Звонка, тј. человека коме се он диви.

Звонко је планински алпиниста и председник Комисије за алпинизам ПС Војводине па учествује у акцијама "преживљавања у природи" где учесници добијају само 0,5 литре воде на дан, али ништа за исхрану. На једном од редовних недељних састанака ПД "Нафташ" Звонко подноси извештај са акције која се одвијала у кањону реке Увац на којој је ишао раме-уз-раме са познатим Пером Панићем: "По паклено топлом дану већ након два-три сата сам попио оних 0,5 литре воде. Почек сам да умирем од жеђи, а Пере Панић ништа. Још има својих пола флашице. Око подне ме је сустигла и глад. Гледам около - ништа за јести, поглед пут Пере Панића - њему ништа, већ једе тврди шипак. Ја не могу ни да га загризем, а камо ли прегризем. Најзад, пала је комада да се тражи нешто за јело. Панично бауљам около, нема ничег. Погледам Пере Панића, њему није ништа, чак шта више, нашао је један орах и поделиће са нама тројицом. Пада мрак, улазимо у густу шуму. Ту ћемо преночити. Неуспешно у мраку тражим место за бивак. Налећем на Пере Панић, њему..." тад се у хори оглашавамо сви присутни на састанку са "није ништа". Да стварно, Пере је већ нашао место за бивак, како се ујутру испоставило, на најбољем и најбезбедним месту.

ГАВЕРЛА У БЛИЗИНИ ИЗВОРА ТИСЕ

Ко је одрастао на реци, купао се у њој, играо ножни тенис на њеним пешчаним спрудовима и шетао по њеном кеју у сумрак, а надасве сањарио у доколици гледајући како се лењо ваља у равници према свом ушћу зна о чему говорим. Седели смо ми потиски момци често тик уз воду мудрујући о свему и свачему тих шездесетих.

Бацали смо каменчиће у Тису са обале или сенђанског моста и осећали се поприлично немоћно што нам је радијус кретања нашем реком тек од Санада до Жуте обале, неких петнаестак километара. Отићи тј. отпловити до Титела и није био неки изазов. То нам је било остварљиво и кад тад ћемо, мислили смо, урадити. Копкало нас је одакле наша река стиже и још више, одакле полази на пут до нас.

Идеја да одемо на извор Тисе и гуменим чамцима се спустимо до Сенте чинила се на дохват руке када смо као студенти ковали тај план, а наш другар већ радио у "Војводина турсу", преко кога смо те 1972. требали да обезбедимо одлазак наше шесточлане групе у СССР. Ипак није то још било време за таква путешествија у социјалистички Совјетски савез. Морали смо да се помиримо с тим и пут одложимо за "нека боља времена".

ГУБИТАК

Завршили смо шетњу по Игришту. Смркава се и хладно је по снегу у планини. Окупљајмо се и крећемо у аутобус. Преbroјавамо се, нема нам Ралета. Чекамо. Не вреди, морамо да га потражимо. Враћамо се на ски стазу и лутамо, спуштамо се према путу и распитујемо се код неких мештана да ли су нам видели друга. Неочекивано чује се звук мотора и моторне санке се успињу према нама. Маневришу и завршавају у каналу. Извлачимо Ралета и возача санки, а и санке заједнички на једвите јаде.

У аутобусу на путу кући Рале трги стална задиркивања и коментаре да би добро прошли и са његовим нестанком, по војнички (а Рале је резервни официр) губитак би био мањи од 10%, што се толерише. И дан данас Рале је "пацијент" кад се спомене да неко може да залута.

Прошле су скоро три деценије од потиских сањарења када ми се у лето 1998. указала прилика да одем у Украјину. Изненадни позив ме је затекао на годишњем одмору у Петровцу на мору. Нисам могао да га одби-

Жељин, 2009.

јем, па сам потпуно затечен и неспреман наврат-нанос кренуо у Нови Сад и сутрадан 30. јула 1998. за Украјину. Тек у возу сазнао сам одредиште, летовалиште Јаремча, у Ивано-Франковској области Украјине. Али шта је ту је, тешко сам се и поуздавао у импровизацију, најаче оружје нас у Србији.

На лицу места, код прозивке у хотелу, испоставило се да међу 73 синдикалца имам и неколико веома добрих пријатеља. Важно је било да сам имао једну колегиницу "по оружју", планинарку из Нафташа Десу Јандрић и цимера Драгана Гојсовића који је био спреман да се удржимо у намери да издвојим групу која ће планинарите по околини.

Већ сутрадан смо у Јаремчи пронашли локалног водича, професорку Василину Јуревну Бојко и направили план будућих акција. Тако су наредних дана уследиле акције: 01.09 успон на Маковицу (984 м.н.в.; 14 учесника), затим шетња до цркве у селу Јамна (22 учесника), планинарска тура на Скали Довбуша, (око 800 м.н.в.; 14 учесника), посета музеју Ивано-франковске области (32 учесника) и шетња до напуштеног рибњака на речици Жонка (6 учесника). У току акција, у разговору са нашим водичем сазнао сам да се налазимо не претерано далеко од извора реке Прут, на чијој обали је био и наш хотел. Тако је пала одлука да кренемо на Гаверлу и потражимо извор Прута. Синула ми је идеја да се распитамо и где би могао бити извор реке Тисе. Мора да је на украјинским Карпатима, а вероватно је негде испод његовог највишег врха, Гаверле. Карта коју сам имао није била детаљна да ми да одговор на то питање. Треба имати на уму да 1998.

Интернет није био што и данас, 16 година касније, те сам успон на Гаверлу организовао без одговора на питања у вези Тисе. Свеједно како мора тако ће бити, мислио сам тог јутра док смо нас троје ишли до хотелске кухиње по заказане ланч-пакете за доручак, ручак и вечеру. Треба групу нахранити шалили смо се. Ускоро нас је прошла вольја за шалу. У кухињи на пулту чекали су нас наши "ланч-пакети": све у ринфузи и без посуда - узми и носи. Јуриш по собама и некако смо напабирчили довољно пластичних посуда да потрпамо кувана јаја, виршле, ризи-бизи и куване пилеће батаке (из супе). За сок од јабука нисмо морали да се сналазимо јер смо га добили у три стаклене тегле од 5 литара. Све погодно за траспорт и делење у три оброка учесницима!

Кренули смо из Јаремче 9. августа, из турбазе "Гуцуљшина" у 7.30, изнајмљеним аутобусом. Наравно аутобус је модел "ко то тамо пева", на њега су планинари претплаћени у екс-соц земљама.

Вожња на југ кроз места Микуличин, Татарив и Ворохта, све кроз Косовски рејон (да, нисам погрешио Украина још има Косово, област коју су населили Срби из Бачке под одмаздом после пропале мађарске буне 1848) и ушли смо у Национални парк. Даље смо вожњу наставили туцаником 10 км до хотела у подножју планине. Пут дужине 60 км аутобус је савладао у трајању 1 сат 45 минута. Доручак је протекао у обуздавању апетита групе: "изјешћете цео провијант у једном оброку" вајкао сам се мислећи шта ћу с њима после.

Уз договор да се поштује очување поретка колоне успон са 950 м.н.в. кренуо је добро.

Напред водич Василина, на зачељу ја. Ускоро спортиста са натписом "АК Комета" повлачи групу и губимо котролу над њом. Срећа па од 1700 м.н.в. нестаје шума те се на голети сви наши добро виде. У току успона на 1750 м.н.в. нашли смо извор реке Прут. На 2061 м.н.в., на Гаверлу, врх украјинских Карпата, пењемо се за 2,5 сата нас 18 од укупно 22 учесника похода. Обавезно фотографисање дела групе који је остао на окупу. Распитујем се код водича других група где би могао бити извор Тисе. Показују ми у правцу северо-запада где би требало да буде извор Црне Тисе, која са Белом Тисом чини моју Тису. То је негде 40 км ваздушном линијом од врха на коме се налазимо. За мене недостижно, поготову што 11. путујемо кући. Штета, уз наду да се може десити опет нека неочекивана прилика...

Возимо се назад у Јаремчу и стајемо у месту Ворохта, које у жаргону зову карпатска Швајцарска. Посећујемо Ски-центар Ворохта где затичемо четири ски скакаонице, стазу бијатлона и жичару. Возимо се двоседешницом по жици дугој 3 км. Ужинајмо на ливади на повратку у хотел и бодрим све да почистимо амбалажу хране. У хотелу смо у 19.00, још увек по дану, што многи користе да обиђу оближну пијацу и купе нешто од полурагог камења.

Никада нисам сумирао са Ацом Дамјановићем, коме сам дао координате за поход у Украјину, шта је са својим железничарима тамо обишао. Мало је вероватно да је то био један од извора Тисе. Пријатно би ме изненадило да је такав циљ себи поставио неко ван Потисја.

А. Илић

Рајац 2008.

РИЛИ У ПОХОДЕ

... а сутра ћу поћи у планине
и нека ми се очи напију висина и даљине
(О. Жуланчич)

Воз Београд-Софија тутњи источном Србијом. У њему, међу осталим путницима, нас седморо планинара из новосадског Нафташа. Месец вири кроз прозор купеа. Свежа августовска ноћ године 2000.

Врело јутро у Софији. Хитамо ка Боровцу, у подножју Риле. Жичаром до Ситњакова, а одатле планински - пешице, са свим стварима. Миришу смрека, јела и бор. Извори и потоци, мостић преко једног од њих, који тече у каскадама. Стене у шуми, као да су сечене у големе коцке и наслагане једна на другу. Понеку обргли корен моћног бора. Дом "Чакор војвода" на 2000 метара. Нешто ниже дом крај Марице. Тече та река столетном смрековом шумом вековима, хладна и бистра. Вијуга по стењу, понегде равним плочама, крај дрвећа и маховине. Чује се издалека. А извире делом изнад Заврачице, висоравни, одакле тече Права Марица, а делом из Маричиних језера, одакле потиче Голема Марица. Те две речице начиниће легендарну реку.

ФРУШКОГОРСКИ МАРАТОН

Традиционално, већ од свог основања, ПД "Нафташ" учествује о организацији међународне планинске манифестације "Фрушкагорски маратон". Маратон је кренуо као пешачка планинска дводневна акција на Фрушкој гори, углавном првог викенда у мају. Данас је то акција у којој учествују пешаци, тркачи и бициклисти. Број учесника се кретао у распону 7000-8000, али задњих година расте, па је прошле достигнут рекорд од 18.727. Број стаза се увећавао а и апсолутна дужина, која са Ултрамаратоном достиже 112 км. Чак и у току бомбардовања 1999. акција није замрла. Међу једанаест учесника те година било је и чланова ПД "Нафташ".

Друштво одржава деоницу Маратона од Беочин манастира до Бранковца и са друге стране од Црвеног чота преко Осовља до Беочин манастира и пружа логистичку подршку припремом и дежурством на две контролне тачке (КТ), на Летенци (КТ15 и КТ19) и на Осовљу (КТ23). Тако је било и ове 2014. године, поводом 37. планинског маратона на Фрушкој гори.

У исчекивању "нивелације" Сунца и Месеца

Ходамо подручјем названим Марицина језера, резерватом сокола, лавиноопасном долином. Зараван на 2400 метара. Део је опасује Студена хрид, а лево Козији рог, крај којег противче Голема Марица. Бор кривуль и макија прошарани стенама. Кантарион и врес. Боровнице, малине и рибизле. И три бистра потока. Стене обрасле зеленим лишајевима. Чујем тишину, и потом ехо наших гласова.

Успон. Кривуља је све мање. Трава, клека и чуваркућа. Оштро стење Мусалског цирка. Камен пирамида. Гранит на све стране, давно настao хлађењем лаве. Коначно, Мусала!

Ноћ на крову Балкана, 2925 метара изнад мора. Жоро, дежурни у метеоролошкој станици на Мусали, каже нам да је 7,5 степени Целзијусових. Ведра ноћ, без ветра, то је овде реткост.

Устајемо у пет ујутру да испратимо месец и дочекамо сунце. Још је мрак. Хладно је, ветар је јак. Наранџаста месечева кугла је завршила још једно путовање, ено је на западу. Све је блеђа и наочиглед нестаје. Свиће. Петнаестак минута касније рађа се сунце. Најпре руменило на истоку, па јарка полуулопта, све је већа и већа, и одједном заблистала. Почеко је нови дан.

Спуштамо се са Мусале и ходамо гребеном врхова виших од 2700 метара. Ређају се Мали Близанац, Големи Близанац, Марички врх. У долини се плави Бели Искар, једно од небројаних језера које ћемо овде срести. Стижемо до Манча (2771 м). Стене скултуре. А доле, Марицина језера. Два већа и једно мање. Горске очи. Са супротне стране месечев пејзаж. Рапалишки цирк, омеђен врховима Овчарец и Песоклива Вапа. Соколи у лету. Овом стазом су истог јутра ходале дивокозе. Мало даље наилазимо на лисичије трагове. Чујемо ла-

веж у низини. Овде нема паса. Мора да се вукови боре за плен.

Напуштамо Мусалу. Стаза води кроз подручје језера. Највише је на 2700 метара - Ледено језеро. Крај њега је истоимени дом, и ледени извор. У дому Бугари, Французи и ми. И домаћица Величка.

До Боровца нас прати Мусалска Бистрица. Пуна је Рила воде. То јој и име каже - водена на планина. Опет смо у пределу ниског растинја. Сладимо се даровима природе и наилазимо на крдо коња, слободних и моћних у дивљини. Кроз густу шуму стижемо у подношје планине, а одатле комбијем на други њен крај.

Одсели смо у хижи (планинском дому) "Вада". Одатле ћемо походити седам рилских језера.

На висини од 2300 до 2500 метара царују трава и стene, ледници и њихова језера:

Доње, Рибно, Тролисник, Близанац, Бабрека, Окато и Сузато. Водопад са четири слапа, један испод другог. Призор достојан очију богова. Изнад је Зелена хрид, одакле се језера виде као на длану. У близини су врхови Вазов и Маљовица. Туда води стаза ка Рилском манастиру. До подножја нас прати речица Студена вода, десно је кањон Урдина реке.

Лепота је овде на сваком кораку: у шуми, потоку, на камену и трави. "Ниједан дан није истоветан са другим, свако јутро носи своје чудо, свој чаробни тренутак кад се стари светови обрушавају и стварају нове звезде" (Пауло Коelho).

Још осећам њен мирис, чистоту ваздуха и воде. Видим њена пространства. И сетим је се увек уз топао и миришљав јутарњи чај.

C. Штефан

МАГЛИЋ

Средина јуна 2001. године. После сплаварења Таром и Дрином петоро планинара остаје у Србију. Смештамо се у дому изнад самог места и чекамо преостала два члана екипе. Крећемо комбијем пут Пријевора, прво до Тјентишта, па даље 28 км у брдо. Пешачимо свако са по два ранца путем испод Маглића, преко сипара, спуштамо се на 250 метара до Сухе језерине, а затим пењемо исто толико. Прилично уморни од акција предходних дана излазимо до језера и бацамо ствари на прво могуће место за камп. Испоставиће се пропланак јако погодан за бивак: постоји сто и клупе, огњиште, а извор је у близини.

Трновачко језеро, језеро неописиве лепоте је пред нама. Надморска висина је 1517 м.н.в. Јављамо се чувару језера, плаћамо таксу и постављамо шаторе. Повремено овде залази и лугар. Раније је на језеру било тритона и мноштво пијавица, а данас пуно риба и покоја пијавица. Језерска вода отиче, понире, али постоји и сталан доток воде чиме се ниво језера одржава. Снег се отопио две недеље пред наш долазак. Сами смо на језеру, тишину не ремети ништа па чак ни наш долазак. Ускоро пристиже тројица младића обучених у маскирне униформе. Смештају се подаље од нас.

Пењемо се сутрадан на Маглић, највиши врх Републике Српске. Прати нас јунски хладан ветар, а у заветринама сунце прости пржи. Поглед на срцолико Трновачко језеро. Чини нам се да се на врху нећемо дugo задржати. Изненађење, на врху (2384 м.н.в.) ни дашка ветра. Снимамо и кувамо кафу. Кристина

позира на стени непосредно испод врха. Као по команди сви лежемо, спавамо или сањаримо.

Наредних дана пењемо се на оближње врхове. Први је Трновачки Дурмитор. Пролазимо поред оближњег катуна и добијамо драгоцену обавештења од људи у њему, јер стазе нису маркиране. На много места прелазимо снежне "крпе" на увалама и усецима. Следећи циљ нам је Волујак. Момчић из катуна нам објашњава краћи пут до њега. Понегде се виде маркације.

Крећемо тим путем али не успевамо да се докопамо циљане долине па нам успон бива тежи. Два члана се враћају у логор. Скуваће нам радије сулу од коприва него да базају беспућем. Пењемо се на врх. Наоблачило се. Ваља брже назад на језеро.

Око језера пристиже мноштво људи. Они су учесници традиционалног Видовданског успона на Маглић. Наш табор је на пристојном растојању од ново придошлих. Посећујемо их и сусрећемо познате планинаре.

Упркос киши ноћ за већину противче у песми и весељу, па се чују и пуцњи и ватреног оружја. Ми покушавамо да одспавамо што више јер сутра напуштамо ово бучно место. Ујутру крећемо за Пријевор. Магла је, оправљава назив планине. На Пријевору нас чека комби и вози до Тјентишта. Ту ширимо шаторе да би их осушили, купамо се у језеру, и пазаримо провијант у оближњој радњи јер су нам залихе на измаку. Ту сачекујемо и аутобус за Нови Сад.

Синиша Киршек

КРАЈ СКАДАРСКОГ ЈЕЗЕРА

На пут, 2003. године, полази са двоје кола седморо планинара. Коначимо у дому ПД "Каблар" у подножју Каблара. Славамо ми и повремено пухови. Ујутру крећемо за Скадарско језеро и у сумрак стижемо у Ливаре, одакле креће успон на Румију. Силазимо у Муриће и на плажи поред рибарских чамаца дижемо шаторе. Вечерамо рибу.

Успон на Румију крећемо са 400 м.н.в. у старој шуми питомог кестена. По лепом дану, маркираном стазом, кроз шуму и повремено голети, благим успоном и пред крај стрмином пењемо са на 1595 м.н.в. Поглед са врха: на једној страни - море, на другој - Скадарско језеро. Хладан ветар нас пожурује доле. Успут нас један домаћин позива на кафу и чашицу разговора о приликама живота овде. Настављамо даље према Албанији. Село Остос, потом рибарско село Бобовиште на обали језера. Ту постављамо шаторе да заноћимо. Старешина шиптарског села нам прилази да провери ко смо, шта тражимо, да се увери да су њихови чамци и мреже сигурни, а ускоро стижу и стражари. Чуваће и нас, искрено се надамо.

Кањон Раче, 2008.

ВИСИБАБЕ, ЉУБИЧИЦЕ ИЛИ СНЕГ А САД И РАДИНЕ КРОФНЕ

Сви планинари ПД "Нафташ" знају за ову моју дилему, а многи као да нестрпљиво очекују другу недељу марта, да би се нашалили на мој рачун, или можда још пре, да би после зиме изашли на први пролећни излет. Када сам 1996. године то назвао "Излет првих висибаба" и организовао задње недеље фебруара, и тако га звао првих неколико година, висибабе су већ

Најмађи планинари

У свитање уз поздрав са стражарима крећемо пут Ријеке Црнојевића. Масташце са плочницима од чистог белог камена и чувеним каменим мостом подсећа на приморска места. Пењемо се на брдо Св. Никола. Ту су и темељи прве српске, Ободске штампарије, у којој је штампан "Октоих". Одавде води еколошка стаза до извора Ријеке Црнојевића и пећине, доста велике, али још неистражене. Са видиковца од хотела "Газивода" пруже се прекрасан поглед на Ријеку Црнојевића, све до језера.

Следећа одредница нам је кањон Мртвице. Дижемо камп на месту са погледом на водопаде ове реке. Хук реке се разлеже по влажној околини, а ми се крећемо на почетак кањона. Мало по мало, због влаге несигурни, прелазимо шест километара до процепа клесаног у стени. Ту се мора застati, једноставно призор нас зауставља.

На Златибору је при повратку вејао снег. Били смо на предивним местима. Враћчамо се задовољни.

Звонимир Кочиш

увелико пролазиле, а одкад сам га назвао "Излет првих љубичица", зиме су најжешће у фебруару, па сам га пребацјо за другу недељу марта, зима и даље показује своје ћуди баш средином марта.

Но све то није омело моје "конзументе" да ми се придруже, али зависно од расположења, 2002. године је било 61 учесника, а 2008. чак 138.

Од првог дана када сам почeo да планинам имao сам потребу да покажem и другимa какo јe лeпo слобodno времe провести у природи и да их поведем у планину. После зимске учмалости у становимa, сви смо жељни мало чистог ваздуха. Тако се и родила идејa да својe познанике, поведем у Фрушку Горu, да уживамо у висибабамa, љубичицамa или снегу.

Тако јe већ 19 година. А свих тих година било јe и 1253 учесника. Задњих година се родила и новe традицијe, а то су да нас обавезно на излет вози МАРИЈA из ГСП-а, а да се излет завршавa сa РАДИНИM крофнамa, али традицијa сe створила и опстаћe. Па ако не пре, сачекајte прву следећu срединu марта да нам сe придржите, а ми вам обећавамо, висибabe, љубичице или снег и Маријu и крофne.

Драгољуб Бане Гојков

ТИТОВ ВРХ - МАЈ 2007.

После напорне акцијe стопамa Светогa Саве растајem сe од моjих сапутника у Скопљu јer сам жеleo да сe прикључim учесницимa успона на Титов врх којi свакe године организујu македонски планинари. На станицi ме чекај моjи пријатељи из Македонијe где ћu боравити наредна два данa. Наравно нисам могao да издржim, да сe само добро одморim, већ sam искористио прилику и да сe пополнem на Водно 1060 мnv, изнад Скопљa, да сe у Дому видим сa пријатељимa али и договорим за одлазак на Поповu шапку.

Рано ујутру старим расклиматаним аутобусом крећem сa јoш 20 Македонаца пут Тетова а затim на Поповu шапку где сe одмах смештamo.

Моji пријатељи Македонци me смештајu у хотел Славијa. Одмах по смештајu крећemо на први успон врх Церипашинu 2531 мnv. Време јe лeпo тако да нам овај данашњи успон дођe као накa врста тренинга за су-

КУЛИНАРИ

На КТ Летенка опробали су сe у котлићu и већ доказани кулинари. Јела Рајшић јe предводила кувањe чорбе од коприва, а Бранко Обреновић јe знаo да крчka паприкаш од пужева. Рада, најистакнутиja кулинарка, сa својим помоћницамa пече више од хиљадu крофни за поподне. У крофнамa сa пекmezom уживали смо ми логистичари али и учесници маратона.

КТ ЛЕТЕНКА

Активистимa Друштva посебne могућности пружa контролна тачка КТ15 на Летенци. Положaj КТ уз ресторaн и кухињu Дечијe одмаралишta у природi омогућuje логистичаримa "Фрушкогорског маратона" да учесницимa такмичењa пружe само ту доступne погодности. Некадa су сe ту, у сарадњi сa војском, постављали шатори сa простиrikамa за спавањe учесника сa данас, на жалost, учесницимa сe пружa само одмор уз логорску ватру "под веđrim небом". Дежурни деле чај којi сe у кухињi Одмаралишta спремa у великој количини, воду за пићe и супu а будe и свежe печених крофни - и то много. Од пре којu годинu за свe учеснике великих и ултра маратона обезбеђeна јe и по порцијa гулаша. Самi дежурни сe кадkад побринu за свој komodитет, поставe шаторe за сопствени одмор, скувају какву чорбицу.

тра. Одозго сe лeпo види и Титов врх a и свi околni врхovi. Уживamо у предивном мајском данu и надамo сe да ћe и сутра, кадa будемo пењeli Титов врх, да нас послужi време. Остатак поподневa проводим u чекањu Београђана, "Победашa", јer сa њимa долазe и Новосађani. Нeгде око 18 сati стижe и њихov бус али они су смештени u планинарском дому "Смрекa". И нашa Милицa Ђалић из Наftашa јe ту. По обичајu увече јe свечанo отварањe акцијe, подела захвалница друштвимa, а затim дружењe уз музику па докле ко издржи. Наравно требa оставити снагe и за успон па рано завршавамо сa журком. Ујутру јe освануo дивan dan и прекo 500 планинара крећe премa врхu сa истom жељom. Колона јe дугa, непrekидna. Иma достa непослушних којi нећe да idu u групi па сe колона цепa и ide свакo за себе. Нећu ни ja да чекам вeč идем својim темпом такo да на врх излизam сa јoш десетак Македонаца много пре осталих. Користим прилику да фотографишem колуна врхu без гужве и без сметnji. Планинари полакo пристижu и врх јe свe пуниj и пуниj. Времe јe и даљe вeомa лeпo а o погледu да и нeговорим.

Сунчамо сe на 2747 мnv и дружимo сa много пријатељa из Македонијe којi су, као и ja, дошли на ову акцијu. Почињu и облaci da сe навлаче такo да решавam да кренem назад премa Поповоj шапki. Почињe пома-ло да grmi али нас то нијe много бринuло

јер са нашим темпом брзо напредујемо и много пре кише силазимо до ски центра. Имамово време да се спакујем и одем до планинског дома где се дружим са осталим планинарима уз ладно пивце које тако прија после оволовико напора. Вођа моје групе позива ме да кренемо, па крећем пут Скопља јер увече настављам пут за Београд и Нови Сад.

ОРЈЕН

30.04.2008 (среда) - Полазак аутобусом (аутопревозник из Куле) из Новог Сада испред сајма у 17.00 час 50 планинара. Путујемо преко Руме, Шапца, Лознице, код Зворника прелазимо Дрину и улазимо и Босну, даље током ноћи путујемо преко Хан Пијеска, Србиња (Фоче) и код Хума прелазимо Тару и улазимо у Црну Гору. 01.05.2008 (четвртак) - Око 6 сати стижемо на Острог, обилазимо доњи и горњи манастир, клањамо се моштима Светог Василија. Наставак пута нас води преко Подгорице, Скадарског језера, тунелом Созине до Сутомора, Будве, Тивта, па трајектом скраћујемо пут кроз Боку Которску и у Херцег Нови - Игало стижемо око 14 часова. Смештамо се у хотел - одмаралиште које припада Извршном већу Војводине. За нас планинаре ово је одличан смештај. Остатак дана проводимо у слободним активностима, шетњи, сунчању, купању (за најхрабрије). Посебно нас одушевљава пуно зеленила у граду и предивни пролећни мириси биљака. 02.05.2008 (петак) - Устајање око 0530, полазак у 6.10 аутобусом преко Мельина на пут према Требињу где се на поплу пута одвајамо десно и стижемо у село Крушевиће (око 800 мнв) које је старт нашег успона.

Шта на крају рећи. Још једна лепа планинска акција коју су организовали Македонци по 26. пут - Успон на Титов врх а који ће ове године бити запамћен по изузетном одзиву и по веома лепом и топлом времену. И наравно учешћу два планинара из нашег друштва.

Душан Томић

У 7.00 крећемо на успон (29 планинара) на највиши врх Орјена - Зубачки кабао (1894 мнв). Пут нас води каменитом (турском) стазом која је пречица у односу на асфалтирани (аустроугарски) пут, око 8.00 стижемо до засека Врбањ (око 1000 мнв). Пут настављамо кроз борову и букову шуму која је све ређа како се пењемо, на већој надморској висини опстаје једино "МУНИКА" отпорна ендемска врста четинара. Око 10.00 наилазимо на прве трагове снега, даље пут (макадам) постаје непроходан за моторна возила. У 10.45 стижемо на Орјенско седло (1600 мнв) где се налази планински дом, правимо паузу, посматрамо врхове Орјена. Субру, време је сунчано са мало облака. У 11.30 крећемо на завршни део успона, стаза је доста стрма и клизава, снег је мекан средином дана, пропадамо на појединим местима у дубок снег. У 13.00 стижемо на наш циљ - Зубачки кабао (1894 мнв) највиши врх Орјенског масива. На врху који је цео под снегом уживамо у предивном погледу на околону и врхове планина у даљини (Дурмитор, Комови,...). Задржавамо се око један сат и крећемо опрезно са спуштањем до дома где стижемо у 1500, правимо паузу и у 1540

крећемо спуштање истим путем према селу Крушевиће где стижемо око 19. Аутобусом се враћамо до Игала.
03.05.2008 (субота) - Ујутро око 6 сати, 20 планинара одлази аутобусом до села Камено и осваја Субру. Након сат времена пешачења серпентинским путем долази се до дома Под вратлом где се прави кратка пауза и креће каменитим пределом пуним усека и пукотина у камену. На врх Субра (1679 нмв) излазимо око 13 сати, на коме се пружа прелеп поглед на снежне планинске врхове као на и морску обалу и пучину. У повратку задржавамо се на платоу Вилино гувно и обилази пар вртача и јама. На дом стижемо око 16 где нас чека ручак. После успешне акције пражњења велиок лонца пасуља враћамо се до аутобуса. У смештај стижемо око 20 где се организује

ПРВА ПОМОЋ

Скоро десетак година КТ Осовље "држали су" ветерани нашег Друштва, брачни парови Миловановић, Ћевц и Старчевић. Искусни у свему, били су спремни да пруже разноврсну помоћ на овој тачки већ посусталим учесницима маратона. Често су одатле својим телефонима позивали родитеље или пријатеље да колима преузму своје који даље нису могли. Арсенал лекова у њиховој приручној апотеци повећавао се из маратона у маратон. Завоји и фластери за болне ноге такмичара су били најтраженији. За оне млађе који су преценили своје снаге одабиром стазе преко ове КТ тетка Љубица је имала у резерви и пудер и беби крему, да залечи њихове оједе.

ЗЕЛЕНГОРА

Овог лета 2010. године смо учествовали на републичкој акцији "Таборовање на Зеленгори".

Језера Зеленгоре је планинарска акција коју су претходних неколико година изводили чланови планинарског клуба Енцијан, из Фоче.

Од 2008. године акција је споразумно прешла у надлежност ПД "Зеленгора" Фоча. Акција почиње првог четвртка у августу, траје четири дана и осмишљена је тако да обухвата посету и обиласак осам језера на Зеленгори и неколико планинских врхова. Да би било могуће извести једну овако опсежну акцију за релативно кратко вријеме, а да се при

договор за сутрашњи дан и повратак за Нови Сад.

04.05.2008 (недеља) - У 8.00 полазак аутобусом из Игала према Котору, трајектом, кроз Столив и Прчаль. У Котору се задржавамо око један сат разгледајући стари град. Пут настављамо преко Будве, Цетиња на Ловћен поред Иванових корита где стижемо у 12.40 на Језерски врх (око 1650 мнв) где се налази Његошев маузолеј. Врх је делимично под снегом, ветар повремено дува и свеже је. После посете маузолеју излазимо на видиковац одакле се пружа предиван поглед на околину. На једној страни Цетиње у долини, у даљини Подгорица, Скадарско језеро, Комови, на другој страни село Његуш у долини и иза део Боко Которског залива. Пут нас даље води преко Подгорице кањоном реке Мораче где свраћамо у манастир Морача. Манастир је из 13. века, задужбина кнеза Стефана сина кнеза Вукана и унука Стефана Немање. На Златибору доживљавамо прву непријатност - квар аутобуса. После краћег времена возачи успевају да покрену аутобус док коначно не стане између Ужица и Пожеге. Чекамо други аутобус који доста брзо стиже око 4.30. После Љига на ибарској магистрали друга непријатност, доживљавамо судар са шлепером који се на срећу и правовремену реакцију нашег возача завршава без повређених путника са мањом штетом аутобуса. После увиђаја саобраћајне полиције одлазимо за Љиг где чекамо трећи аутобус са којим коначно после 12.00 стижемо у Нови Сад.

Владислав Ђурчин

тому ипак остави времена и простора за одмор и дружење, ПД "Зеленгора" врши у доласку и повратку превоз ранаца са шаторима, врећама и осталом тешком и кабастом опремом. То значи да је за кретање током сва четири дана трајања акције неопходан само мали ранац са припадајућом опремом, храном и водом. Уживали смо у директном контакту са прелепом природом, што наравно подразумева боравак у шаторима. Стекл смо пријатеље из Сарајева Рину и Зору, дружили се нашим драгим пријатељима из Руме, јели боровнице и треба ли даље да набрајам, погледајте слике.

Звонко Кочиш

БЈЕЛАСИЦА 2011

Од 1. до 4. децембра изведена је акција Бјеласица 2011. У акцији су учествовали и планинари ПД "Нафташ" Федор Попов и Надежда Рацков. Извршени су успони на Црни главу, Бјелогривац и Турјак. Акција је одржана у организацији ПД "Виљина водица" из Буковца, водич је био Желько Дулић. Ово је била 5 година за редом да се ова акција одржава. У акцији је учествовало 37 планинара из разних друштава широм Србије као и петоро планинара из ПАК "Сумит" из Бања Луке.

1. децембар - Кренули смо са железничке станице у НС возом у 19 часова. Планинари ЖПК "Спартак" из Суботице су већ били у истом, а они су се побринули и за резервације седишта. У Београду не преседамо, али чекамо да наш вагон пребаце на барски воз и око 22 сата крећемо.

2. децембар - Стижемо у Мојковац у раним јутарњим часовима и убрзо се припремамо за шетњу до планинског дома "Чамбас" који одржава ПСД "Душан Булатовић Чамбас" из Мојковца. Наш домаћин Мића се побринуо са превоз ствари, тако да растерћени стиземо до дома око 11 сати. После размештања по собама следи доручак, а затим успон на оближњи врх Мучницу (1809 мнв). Пошто нисмо били превише изморени шетњу продужавамо и обилазимо стари дом и враћамо се по мраку у наш дом.

3. децембар - Устајемо рано, око пола 6, са врло амбициозним планом. На шетњу крећемо пре 7, а наша прва тачка је Шишко језеро. Наш водич Васо нас без проблема доводи до њега и после краће паузе крећемо на највиши врх Бјеласице, Црну главу (2139 мнв). Успут се ствара идеју да део групе са Васом оде и на Зекову главу, која је нешто нижа, али по речима једног плани-

ТАКАВ МИ ЂЕИФ

На планини Тара, у пределу Предов крст, дрва из шуме извлаче још увек прекодрински људи са својим брдским коњићима. На дан одласка ујутру користимо још последње тренутке пред полазак да удахнемо планински ваздух. У сусрет нам иде коњводац са три везана коњића. Први коњић је претоварен цепацима са обе стране сапи, а друга два потпуно без терета. Ова нелогичност не да ми мира, па човека питајам зашто је тако распоредио терет? Добијам кратак (и нејасан) одговор: "Тако ми се дође". Запањен обраћам се једном од сапутника, момку из Српске, са питањем "шта ми је то рекао". Добијам исто тако кратак одговор: "Рекао ти је све". Не вреди да разјашњавам даље. Очигледно не разумем много тога.

нара из Буковца врх са најлепшим погледом на околне планине. Сви чланови групе освајају врх, али нам при силаску са врха квари време и тако отпада план од Зекове главе и сви продужавамо на Урсуловачко језеро. Пада магла и већина одустаје од успона на Бјелогривац (1970 мнв), али 9 упорних момака и 8 упорних девојака се побринуло да план за тај дан буде реализован у потпуности. Стижемо оне који су се раније упутили ка дому и по мраку стижемо на вечеру. Следи дружење уз гитару, а затим одлазак на спавање.

4. децембар - Били смо вредни јуче тако да смо се данас наспавали. Време је очајно, али 9 планинара који нису вољни да проведу последњи дан на Бјеласици у дому одлазе да попну Турјак (1912 мнв). На самом врху је јак ветар што само увеличава доживљај. Након силаска са врха продужавамо до црквице, а на крају одлазимо у дому на гибаницу и следи паковање и још мало дружења. У 9 сатима крећемо, растерећени поново, до Мојковца. Улазимо у воз и углавном сви налазе места, мада овог пута раштркани.

5. децембар - У Београд стижемо око 9 сати, а у 10 и 5 крећемо за Нови Сад. У 15 до 12 стиземо на место са којег смо и пошли и након растанка свако креће у свом правцу, неки журе на посао, неки у школу, а неки једноставно хоће да се одморе... Акција је била врло успешна. Неки су се надали снегу, али и време нас је релативно послужило. Дружили смо се, упознали нове људе и памтићемо је по лепим стварима.

Федор Попов

ТРИГЛАВ

У петак, 10. августа 2012. Нафташева екипа од 13 планинара креће редовном аутобуском линијом из Новог Сада за Љубљану. У Београду се још две планинарке придружују акцији. Стиже се сутрадан пре подне у 10 сати у Љубљану и даље наставља за Крањску гору. Тамо нам се придружују још три Нафташеве чланице пристигле колима и заједно уживамо у погледу на врхове који су нам циљ. Комбијем настављамо до Вршича (чуvenог брдског циља накадашње бициклистичке трке кроз Југославију) и Тичаријевог дома (1628 м.н.в.). Одатле се пењемо до Поштаријевог дома (1687 м.н.в.), испод врха Присојник (2547 м.н.в.) где остајемо наредна три дана. Истог дана успиње се на врх

Фрушка гора

Мојстројку (2332 м.н.в.) 14 планинара. После напорног пута и успона на сан се нико није жалио. Сутрадан 12 планинара креће на Присојник. Стаза је тежа те четири учесника после два сата одустаје од даљег успона, а остали бирају лакшу, која ипак захтева клинове и ужад. После 4 сата врх је освојен. За награду са њега се пружа поглед на Разор, Скрлатицу, Триглав, Мангарт и друге врхове.

Наредног дана са Вршича група од 12 учесника за четири сата кроз шуму и долину Тренте стиже до дома Куча под Заветишчем (2050 м.н.в.). Даље се за два и по сата оклинчаном стазом са сајлама стиже на врх Јаловец (2645 м.н.в.). Уживамо у поглед на Гросглокнер, највиши врх Аустрије и Високу Понцу у Италији. Акција од 14 сати хода се завршава спустом у дом.

"Тамо је сунце", Зеленгора 2012.

У уторак се креће уговореним превозом према Мојстрани и Алјажевом дому. Са заустављањем код Руске капеле и водопада Перичник стижемо у Слајмеров дом. Дан се продужава уз одмор и краћу шетњу поред реке Бистрице до Перичниковог водопада. Сутра се три групе крећу према различитим циљевима: преко Кредарице на Триглав, на Скрлатицу (2740 м.н.в.) и преко превоја Лукња на Бавшки Гамзовец (2392 м.н.в.). У четвртак се време погоршава, па се група која је кренула на Криж (2410 м.н.в.)

Потоци и водопади Фрушке горе

враћа у долину Врата. Група са Триглава се враћа спустом са Прага. Дан се наставља у одмору и паковању за пут. Ујутру наредног дана са ранцима на леђима спуштамо се долином Врата, поред Бистрице, до сеоскета Мојстране. Даље се аутобусом иде до Љубљане, Београда, и коначно следећег дана до Новог Сада.

Акција је протекла по лепом времену, са температуром до 25 степени целзијуса. Учесници из групе су освојили девет врхова Јулијских Алпа: Триглав (2864), Шкрлатица (2740), Јаловец (2645), Присојник (2547), Мала Мојстројка (2232), Бавшки Гамзовец (2392), Љукња (1757), Шлеменова Шпица (1911) и Вршић (1895).

З. Марковић

АЛМА МОНТ, ТУ ПОКРАЈ НАС

Није висока, али је лепа, веома привлачна. Укусно се облачи. Обожава зелено. Све нијансе те боје добро јој стоје. Уз блузе и летње сукње обично носи шарене сандале. Подједнако је атрактивна у наранџастоцрвеном мантилу, златножутој ролци и смеђим панталонама. Елеганцијом плени. А утисак праве даме, краљевског држања, оставља када је у белом. Женственошћу зрачи.

Увек је чиста. И намирисана. Лети користи сладуњав цветни парфем, у остало доба године свеж, прозрачен.

Фрушка гора. И дивља и блага. Нестална, а увек иста. Отворена и затворена, као школјка која љубоморно чува свој бисер. Позната, и непозната. Приступачна свима, а понегде само одабранима.

Алма Монт - плодна планина - тако су је Римљани звали. О питоминама њеним певали су многи. Хвалили вино спровођено од грожђа са њених падина убраног. Јездили стотлетним шумама пратећи траг дивљачи. И посматрали ретко виђен цвет. Крепили се водом са њених извора. У тишини манастирској тражили мир.

Она је као мати. Блага, увек спремна да саслуша, и да помогне. Али јесте своја, јер она је првенствено - жена. Тајна.

Испод ливада скрила је поток. И водопад на њему. Невелик, али то водопад јесте. У руци, мрачној и глувој - пећина. Невелика, али је пећином зову. И кањон има, и драгује крије. Баш као школјка.

Била је острво некадашњег мора. И данас је острво за душе многих. Инспирација уметницима, и не само њима. Храна и лек - телу и души. Извор непресушни.

Зборити о њој мало је за хвалу којом се подарити може. Посећивати је, упознати и чувати, једино је што од нас очекује.

Захвалност не тражи, иако неизмерно даје. Подучава, усмjerava и енергију пружа. Само је пажљиво ослушните.

Сања Штефан

Излет првих љубичица

Островица 2013.

© Milan Marko

На връх смо, Олимп 1997.